

DE LELIE ONDER DE DOORNEN

Een preek uitgesproken op zondagmorgen 29 februari 1880 door C. H. Spurgeon in de Metropolitan Tabernacle te Newington.

Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren. Hooglied 2:2

We zullen vanmorgen niet in een zinloze discussie treden. We nemen als vaststaand aan dat het Hooglied van Salomo een heilig bruiloftslied is tussen Christus en Zijn kerk, en dat het de Heere Jezus is Die hier spreekt over Zijn kerk en zelfs over ieder afzonderlijk lid: “Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren.” Ik ga zelfs niet onderzoeken welke bloem precies bedoeld wordt met het woord dat met “lelie” is vertaald. Het zou namelijk heel moeilijk zijn een plant uit het Heilige Land aan te wijzen waarover reizigers en plantkundigen het eens zijn. De lelie waaraan wij het eerst zouden denken, komt daar volgens wat ik in reisboeken heb gelezen tegenwoordig niet voor. Toch weten we daarom nog niet zeker dat ze er nooit is geweest of dat ze er niet alsnog ontdekt zal worden.

Volgens de opvattingen van verschillende reizigers zouden ook andere mooie en sierlijke bloemen de plant kunnen zijn die in de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst bedoeld is, maar geen ervan beantwoordt helemaal aan het beeld dat onze vertaling bij de lezer oproept. Ik neem daarom voor deze keer de vrijheid de Schrift zo nodig in een westers jasje te steken en te doen wat Salomo zeker ook gedaan zou hebben als hij zijn Hooglied in Engeland had geschreven. Ik neem dus aan dat hij een van onze eigen lelies bedoelt, hetzij het lelietje-van-dalen, hetzij een van die statige schoonheden, ongeëvenaard in hun witheid, die onze tuinen zo heerlijk sieren. Beide zijn goed en dienen vanmorgen ons doel. “Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren.” Het is van weinig belang of we het op het gebied van de plantkunde precies nemen, als we de geest van de tekst maar te pakken hebben. Het gaat ons om praktisch nut en persoonlijke troost. Daar gaan we dan ook meteen naar op zoek, in de hoop dat velen die pas uit de wereld zijn overgeplant, nu onder ons wortel schieten.

Het is goed dat zij geworteld worden in de kennis van hun roeping door genade en van wat die inhoudt. Ze moeten vanaf het begin weten wat een christen is als hij werkelijk een christen is: wat van hem verwacht wordt, wat de Heere wil dat hij is en wat de Heere Jezus werkelijk in hem ziet. Zo zullen ze zich niet vergissen, maar de kosten berekenen en weten waaraan ze begonnen zijn. Toen ik hier zorgvuldig over nadacht en van harte wenste onze nieuwbekeerden te waarschuwen zonder hen te verontrusten, kon ik geen tekst bedenken waarmee ik in de uitleg beter de positie, de toestand en het karakter van een oprecht christen zou kunnen voorstellen. Jezus weet Zelf het beste hoe Zijn Bruid is; laten we dan naar Hem luisteren nu Hij in dit onvergelijkelijke lied spreekt. Hij weet het beste wat Zijn volgelingen behoren te zijn, en we mogen er wel tevreden mee zijn de woorden uit Zijn eigen mond te nemen, als Hij ons in de zoetste poëzie zegt: “Gelijk een lelie onder de doornen, alzo is Mijn vriendin onder de dochteren.”

Ga dan nu met mij mee, broeders en zusters, en laten we samen overdenken hoe de lelies van onze Heere groeien. Over de kerk van God wil ik twee punten uitwerken: in de eerste plaats haar verhouding tot haar Heere en in de tweede plaats haar verhouding tot de wereld. In de eerste plaats geeft onze tekst naar mijn mening heel mooi de verhouding weer van de kerk en van ieder afzonderlijk tot Christus. Hij noemt haar “Mijn vriendin”, een uitnemend lieflijke naam, alsof al Zijn liefde van Hem was uitgegaan en in haar gestalte had gekregen. Het eerste punt van haar verhouding tot Christus is dus dat zij Zijn liefde bezit. Denk daarover na en laat deze gezegende waarheid van God lang en zoet in uw overdenkingen blijven.

De Vorst van het leven en de heerlijkheid, de Overste der koningen der aarde, heeft zo’n liefdevol hart dat Hij iemand moet hebben aan wie Hij Zijn genegenheid kan schenken. Zijn volk, uit de mensen verkoren, dat Hij Zijn kerk noemt, is Zijn “vriendin”, het voorwerp van Zijn hoogste vreugde. Er staat immers geschreven dat Christus “de Gemeente liefgehad heeft, en Zichzelf voor haar heeft overgegeven”. Hij zag Zijn volk aan en riep uit: “Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik ook u liefgehad.” Ook iedere gelovige die van de mensen is afgezonderd en geroepen tot de gemeenschap met Christus, is in het bijzonder het voorwerp van Zijn liefde. Niet alleen in naam, maar met de daad en in waarheid heeft Jezus ieder van ons lief die in Hem geloofd heeft. Ieder van u mag met de apostel zeggen dat Hij het is “Die mij liefgehad heeft”. U mag het lezen in elke tijd die u wilt: Hij had mij lief, Hij heeft mij lief en Hij zal mij liefhebben, want Hij heeft “Zichzelf voor mij overgegeven”.

Dit zal uw lied zijn in de hemel: “Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, (...) zij de heerlijkheid.” Laat uw hart zich verzadigen met deze honingzoete gedachte; de hemel ligt erin verborgen. Het is het hoogste geluk: Jezus heeft mij lief! Woorden schieten tekort om de heerlijkheid van dit feit te beschrijven. Het is een heel eenvoudige uitspraak, maar de hoogte en de diepte, de lengte en de breedte ervan gaan onze kennis te boven.

Dat zo’n arm, onbeduidend en onwaardig schepsel als ik het voorwerp zou zijn van de eeuwige liefde van de Zoon van God, is een verbazingwekkend wonder. Maar hoe wonderlijk het ook is, het is een feit. Tot ieder van Zijn volk zegt Hij vanmorgen door de Heilige Geest: “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” Ieder van ons mag zich verblijden in de naam waarmee onze Heere ons aanspreekt: “Mijn vriendin”. Deze liefde maakt onderscheid, want in haar licht schittert één bijzonder voorwerp als een lelie, en de rest, “de dochteren”, zijn als doornen. De liefde heeft zich op haar uitverkorene gericht, en in vergelijking met die begunstigde zijn alle anderen als niets.

Er is een liefde van Jezus die uitgaat naar alle mensen, want “de HEERE is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken”. Maar er is ook een bijzondere, persoonlijke liefde die Hij de Zijnen toedraagt. Een man heeft zijn naasten lief, maar voor zijn vrouw koestert hij toch een heel bijzondere genegenheid. Zo wordt de kerk, de Bruid van Christus, boven alle andere mensen bemind, en is iedere gelovige afzonderlijk een gunsteling van de hemel. De heilige is met Christus verbonden door een mystieke vereniging, een geestelijke huwelijksband, en boven alle anderen heeft Christus de zielen lief die met Hem ondertrouwd zijn. Eens zei Hij: “Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt.” Daarmee laat Hij zien dat Zijn voorbede iets bijzonders heeft.

We verheugen ons in de grootte en de breedte van Jezus’ liefde, maar daarom twijfelen we niet aan het bijzondere ervan. De zon schijnt op alles, maar wanneer haar stralen op één punt worden gebundeld, ontstaat daar een hitte waarvan u nauwelijks had gedroomd. Zo is de liefde van Jezus gericht op hen die de Vader Hem gegeven heeft. Op u, mijn broeder of zuster, als u tenminste werkelijk in Jezus Christus gelooft, heeft de Heere Zijn hart gezet. Hij spreekt over u met de woorden van de tekst: “Mijn vriendin”, bemind boven alle dochteren. U bent kostelijk en verheerlijkt in Zijn ogen, zodat Hij “mensen in uw plaats” geeft, “en volken in plaats van uw ziel”.

Merk op dat het een liefde is die Hij openlijk belijdt. De Bruidegom spreekt en zegt voor alle mensen: “Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren.” Hij heeft het laten optekenen in het Boek dat meer dan enig ander boek over de aarde is verspreid, want Hij schaamt Zich niet het van de daken te laten verkondigen. De liefde van Christus was eerst verborgen in Zijn hart, maar openbaarde zich al snel. Al van oudsher waren Zijn vermakingen “met de mensenkinderen”, en in allerlei gedaanten daalde Hij naar deze wereld af, al voordat het lied van Bethlehem werd gezongen.

En nu de vleesgeworden God heeft liefgehad, geleefd en is gestorven, heeft Hij Zijn liefde op de meest openlijke wijze onthuld en hemel en aarde daarmee verbaasd doen staan. Op Golgotha heeft Hij een openlijke proclamatie opgericht, geschreven met het bloed van Zijn eigen hart: dat Hij de Zijnen liefhad tot het einde toe. Hij laat Zijn dienaren tot aan het einde van de wereld verkondigen dat vele wateren deze liefde niet zouden kunnen uitblussen en de rivieren haar niet zouden verdrinken, en dat noch dood, noch leven, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere. Hij wil dat het bekend wordt, want Hij schaamt Zich niet Zijn volk “de Bruid, de Vrouw des Lams” te noemen. Hij verklaart het, zodat ook Zijn tegenstanders het weten: Hij heeft een volk waarin Zijn hart Zich verheugt, en dat volk zal Hij als het Zijne hebben en houden, ook als hemel en aarde voorbijgaan.

Overal waar deze liefde aan haar voorwerp is geopenbaard, wordt ze met wederliefde beantwoord. Als de Heere werkelijk tot uw ziel heeft gesproken: “Ik heb u liefgehad”, dan heeft uw ziel blij geantwoord: “Zulk een is mijn Liefste; ja, zulk een is mijn Vriend”, ja, “al wat aan Hem is, is gans begeerlijk.” Want wat zegt de bruid op een andere plaats? “Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn.” Ik ben Zijn geliefde, maar Hij is ook mijn Geliefde.

Hieraan, beste hoorder, kunt u weten of deze tekst voor u bestemd is of niet. Wat zegt u als Jezus u vraagt: “Hebt gij Mij lief?” Wordt uw hart warm bij het noemen van Zijn Naam alleen al? Als u met Petrus naar waarheid kunt zeggen: “Heere! Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb”, wees er dan zeker van dat u Hem liefhebt omdat Hij u eerst heeft liefgehad. Twijfel daar niet aan, maar wees er vast van overtuigd: liefde tot Jezus in uw hart is het zekere en onfeilbare onderpand van Zijn oneindige, eeuwige en onveranderlijke liefde tot u. Staat Zijn Naam in uw hart, wees er dan zeker van dat uw naam op Zijn borst staat en in Zijn handpalmen is gegraveerd. U bent met Hem

ondertrouwd, en de banden van dit geestelijke huwelijk zullen nooit worden verbroken.

Dit is het eerste punt van de verhouding van de kerk tot haar Heere: zij is het voorwerp van Zijn liefde.

En nu het tweede punt: de kerk draagt het beeld van haar Heere. Let op het eerste vers van het hoofdstuk, waarin de Bruidegom spreekt: “Ik ben een Roos van Saron, een Lelie der dalen.” Hij is de Lelie, maar Zijn geliefde is aan Hem gelijk, want Hij past Zijn eigen gekozen zinnebeeld op haar toe: “Gelijk een lelie onder de doornen, alzo is Mijn vriendin onder de dochteren.” Merk op dat Hij de Lelie is, terwijl zij gelijk een lelie is. Dat wil zeggen: Hij heeft de schoonheid en zij weerspiegelt die. Zij is liefelijk door de liefelijkheid die Hij op haar legt.

Als een ziel zulke schoonheid bezit als hier wordt beschreven, dan heeft Christus die geliefde ziel met al haar rijkdom aan bekoorlijkheid begiftigd, want in onszelf zijn we misvormd en bezoedeld. Wat belijdt deze bruid in het vorige hoofdstuk? Ze zegt: “Ik ben zwart”, dus het tegenovergestelde van een lelie. Als ze eraan toevoegt: “doch liefelijk”, dan is dat omdat haar Heere haar liefelijk heeft gemaakt. Er is geen genade dan de genade die ons gegeven is, en als we begenadigd zijn, dan is dat omdat Christus ons vol genade heeft gemaakt. Er is in niemand van ons enige schoonheid dan die welke onze Heere in ons heeft gewerkt.

Let er ook op dat Hij Die de schoonheid gaf, de eerste is die haar ziet. Terwijl de wereld hen niet kent, kent Jezus de Zijnen. Lang voordat iemand anders enige deugd of iets prijzenswaardigs in ons ziet, ontdekt Jezus het en schept Hij er behagen in. Hij zegt al snel: “Zie, hij bidt”, of: “Zie, hij bekeert zich.” Hij is de eerste die zegt: “Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklagt.” De ogen van de liefde zijn scherp en haar oren staan open. De liefde bedekt een menigte van zonden, maar ontdekt ook een menigte van schoonheden.

Kan het zo zijn, mijn ziel? Kan het zo zijn dat Christus u liefelijk heeft gemaakt met Zijn liefelijkheid? Heeft Hij schoonheid over u uitgestort, en ziet Hij Zelf daar met welgevallen op neer? Hij Wiens smaak volmaakt is en Wiens stem de waarheid van God is, Die nooit iets mooi noemt wat niet mooi is, kan Hij schoonheid zien in uw zuchten en tranen, in uw verlangen naar heiligheid, in uw gebrekkige pogingen om Zijn zaak te dienen, in uw gebeden en liederen en in de liefde van uw hart voor Hem? Kan Hij daarin schoonheid zien?

Ja, zeker kan Hij dat, anders zou Hij niet spreken zoals Hij in deze tekst doet. Laat Zijn neerbuigende

onderscheiding alle eer ontvangen voor deze edelmoedige waardering van ons. Laten we Hem zegenen en liefhebben, omdat Hij Zich verwaardigt zo hoog te denken over ons, die alles aan Hem te danken hebben. “U bent”, zegt Hij, “Mijn vriendin, gelijk een lelie.” Het is duidelijk dat de Heere Jezus behagen schept in de schoonheid die Hij op Zijn volk heeft gelegd. Hij acht haar zo hoog dat Hij alle schoonheid die ermee wedijvert, slechts als doornen beschouwt. Hij kijkt naar het hof van een aardse vorst en ziet daar voorname heren en dames, maar Hij acht hen gering in vergelijking met Zijn arme heiligen. Merkt Hij aan dat hof iemand op die Hem liefheeft, iemand die een adellijke kroon draagt en bidt, dan tekent Hij die aan en houdt Hij hem of haar voor “een lelie onder de doornen”.

Stel u een rijk huis voor, geëerd en beroemd onder de oude adellijke families van het graafschap, waar niemand de Heiland liefheeft behalve één. En die ene is misschien een dienstmeisje dat in de keuken tussen de potten werkt. Toch zal zij zijn “als vleugelen ener duive, overdekt met zilver”. “Gelijk een lelie onder de doornen” zal zij zijn!

Alle koninkrijken van de aarde zijn voor de Heere Jezus slechts doornen in vergelijking met Zijn kerk. Of ze nu Romeins, Duits, Frans of Engels zijn, alle rijken met al hun pracht zijn in de ogen van de Koning der koningen niet meer dan stekels en doornen aan gewone braamstruiken en doornbosjes, waar wilde en schadelijke dieren huizen. Maar Zijn kerk en allen die samen het lichaam van de gelovigen vormen, zijn in Zijn scherpziende ogen als lelies. Hij verheugt Zich in hen en vindt een zoete voldoening in het kijken naar hen. Zo ziet u dat de Heere Zijn volk Zijn beeld heeft gegeven, en dat Hij met liefde naar dat beeld kijkt.

Om de verhouding tussen Christus en Zijn kerk nog verder uit te werken, wil ik u erop wijzen dat haar plaats Zijn liefde heeft opgewekt. Hij spreekt van een lelie onder de doornen. Hij heeft haar tussen de doornen ontdekt. Eerst was zij zelf niet beter dan een doorn; alleen Zijn genade maakte onderscheid tussen haar en de braamstruiken om haar heen. Maar zodra Hij Zijn leven en Zijn genade in haar had gelegd, werd zij als de lelie, hoewel ze onder de goddelozen woonde, en Hij ontdekte haar. Het doornbos kon Zijn geliefde niet verbergen. Het oog van Christus ziet Zijn volk zo snel, omdat het door liefde verhelderd is.

Misschien is er op dit ogenblik in een rooms klooster iemand die Jezus oprecht zoekt in geest en waarheid. Hij ontdekt die gelovige tussen de anderen die op zichzelf vertrouwen, en noemt haar

Zijn vriendin onder de doornen. Misschien klopt er op dit moment in de meest goddeloze buurt van Londen in het geheim een arm, bevend hart dat Jezus liefheeft. De Heere kent dat hart, en het is voor Hem als een lelie onder de doornen.

Misschien bent u de enige ernstige arbeider in de werkplaats waar u uw dagelijks brood verdient, en drijft de hele ploeg de spot met u. U weet zelf misschien nauwelijks of u werkelijk een christen bent, want soms twijfelt u aan uw eigen staat. Toch hebben de vijanden van Christus al uitgemaakt bij Wie u hoort, en ze behandelen u als een van de discipelen van de Nazarener. Houd goede moed: uw Heere onderscheidt u en kent u beter dan u uzelf kent. Zijn oog is zo scherp dat uw moeilijke en gevaarlijke positie Zijn aandacht alleen maar scherper maakt, en Hij slaat u met des te meer zorg gade. De doornen kunnen u niet verbergen, hoe dicht ze ook om u heen staan. In uw eenzaamheid bent u niet alleen: de Gekruisigde is bij u.

“Gelijk een lelie onder de doornen” heeft ook nog een andere betekenis. Dr. Thomson schrijft over een bepaalde lelie: “Ze groeit tussen doornen, en ik heb mijn handen lelijk opengehaald toen ik haar daaruit losmaakte. Er is geen groter contrast denkbaar dan tussen de weelderige, fluwelen zachtheid van deze lelie en de verdorde, verwarde doornhaag eromheen.” Geliefden, u weet Wie het was Die, toen Hij uw ziel en de mijne plukte, niet alleen Zijn handen heeft laten openrijten, maar ook Zijn voeten, Zijn hoofd, Zijn zijde en Zijn hart, ja, Zijn diepste ziel.

Zijn oog ontdekte ons en Hij sprak: “Die lelie is van Mij, en Ik wil haar hebben.” Maar de doornen vormden een vreselijke barrière: onze zonden hadden zich rondom ons opgehoopt, en de toorn van God versperde op de scherpste wijze de weg. Jezus drong door dit alles heen, opdat wij de Zijnen zouden zijn. En nu Hij ons tot Zich neemt, vergeet Hij de doornen niet die om Zijn hoofd gevlochten waren en Zijn vlees openreten omwille van ons. Dit is dus een deel van onze verhouding tot Christus: wij hebben Hem heel veel gekost. Hij zag ons waar we waren en kwam ons verlossen. En zoals Farao's dochter het kind de naam Mozes gaf, “want”, zei ze, “ik heb hem uit het water getogen”, zo noemt Jezus Zijn uitverkorene “een lelie onder de doornen”, omdat zij dat was toen Hij haar kwam redden. Nooit zal Hij Golgotha en zijn doornen vergeten, en ook Zijn heiligen mogen die herinnering niet laten verbleken.

Nog één ding: ik denk dat menig kind van God zichzelf vanwege zijn verdrukkingen nog steeds als een lelie onder de doornen mag beschouwen. Dat geldt zeker voor de kerk, en zo wordt zij als het

eigendom van Christus bewaard. Maakten doornen het Hem moeilijk ons te bereiken om ons te redden, er is nog een ander soort doornen, dat het elke vijand moeilijk maakt bij ons te komen om ons kwaad te doen. Onze beproevingen en verdrukkingen, die we graag zouden ontvluchten, dienen vaak als geestelijke bescherming: ze omheinen ons en weren menige verslindende vijand af. Hoe scherp ze ook zijn, ze dienen als omheining en verdediging. Menigmaal, beste kind van God, zou u een onbeschutte lelie zijn geweest, die door elke wrede hand geplukt kon worden, als God u niet in zulke omstandigheden had geplaatst dat u als het ware voor Hem alleen werd afgesloten.

Zieke, arme en vervolgte heiligen zijn mooie lelies, ingesloten door hun pijn, hun nood en hun boeien, opdat ze alleen voor Christus zouden zijn. Ik denk aan John Bunyan, die in de gevangenis zijn “Christenreis” schreef, en ik kan niet anders dan voelen dat het voor ons allen een grote zegen was dat zo’n lelie onder de doornen werd opgesloten. Zo kon ze haar geur verspreiden in dat beroemde boek en daarmee de kerk eeuwenlang met haar geur vervullen. U die door ziekte of door beproevingen in uw gezin wordt weerhouden van afdwalen, hoeft daar niet over te treuren, want misschien zijn het juist de middelen om u nog meer helemaal van uw Heere te maken. Hoe bekoorlijk schreef mevrouw Guyon toen ze in een kerker was opgesloten. Haar vleugel was strak gebonden, maar haar lied was vol vrijheid, want ze voelde dat grendels en sloten haar alleen maar met haar Geliefde insloten. En wat is dat anders dan vrijheid? Ze zong:

Een vogeltje ben ik,
weggesloten van het luchtruim.
In mijn kooi zit ik en zing
voor Hem Die mij daar plaatste.
Graag ben ik een gevangene,
omdat het U, mijn God, behaagt.
Niets anders heb ik te doen;
ik zing de hele dag.
En Hij Die ik het liefst behaag,
luistert naar mijn lied.
Hij ving en bond mijn zwervende vleugel,
maar buigt Zich nog steeds om mij te horen zingen.

“Gelijk een lelie onder de doornen” leefde zij in de gevangenis, ingesloten met haar Heere, en omdat de wereld helemaal was buitengesloten, had ze daar in dat opzicht winst bij. Och, mocht ons hart worden als “een besloten hof, een besloten wel, een verzegelde fontein”! Laat mijn ziel zo zijn, ja, laat het zo zijn, ook al kan die omheining alleen tot stand komen door een dichte groei van beproevingen en verdriet. Moge elke pijn die ons op ons bed werpt en ons buiten het openbare werk plaatst, elk verdriet dat uit onze zaken voortkomt en ons van de wereld afspeent, en elke tegenstander die ons met bittere, honende woorden aanvalt, de doornhaag alleen maar dichter maken die ons van de hele wereld afsluit, en ons dwingen kuise lelies te zijn, afgezonderd voor de Welbeminde.

Genoeg over dit punt, denk ik. Ik wil u die de Heere pas hebt leren kennen, alleen nog dringend vragen veel na te denken over uw verhouding tot Hem. Daardoor wordt u staande gehouden onder de verantwoordelijkheden die uw verhouding tot de wereld met zich meebrengt. Als u weet dat u van Hem bent en dat Hij u liefheeft, zult u sterk zijn om elke last te dragen. Niets zal u ontmoedigen als u er zeker van bent dat Hij vóór u is, dat Zijn hele hart u trouw is, dat Hij u in het bijzonder liefheeft en u voor Zichzelf heeft afgezonderd, opdat u voor eeuwig één met Hem zou zijn. Overdenk veel wat deze tekst en andere Schriftplaatsen leren over de verhouding van het vernieuwde hart tot Christus, en leer Hem kennen door Wie u zo goed gekend wordt. Moge de Heilige Geest ons allen deze les leren, zodat ons hart haar werkelijk leert.

In de tweede plaats staat onze tekst vol onderwijs over de verhouding van de kerk en van elke gelovige afzonderlijk tot de wereld: “een lelie onder de doornen”.

Ten eerste heeft zij een onvergelijkbare schoonheid. Vergeleken met al het andere is zij als de lelie tegenover het doornbos. Zei onze Heere niet van de lelies van het veld “dat ook Salomo, in al zijn heerlijkheid, niet is bekleed geweest, gelijk een van deze”? En als ik denk aan de lelies van Christus, getooid met Zijn eigen gerechtigheid en dragend Zijn eigen beeld, dan voel ik dat ik de woorden van mijn Meester met nadruk mag herhalen: “dat ook Salomo, in al zijn heerlijkheid, niet is bekleed geweest, gelijk een van deze.” Naar het oordeel van Christus spant Zijn kerk de kroon in schoonheid; zij is de “schoonste onder de vrouwen”. Zij kan niet met de rest van de mensheid vergeleken worden; zij vormt er juist een tegenstelling mee. Onze Heere bedoelt: als u de wereldlingen neemt op hun best en in hun mooiste kleren, in hun pracht, praal en vertoon, dan zijn ze slechts doornen in vergelijking met Zijn kerk.

Al lijkt de kerk klein, arm en veracht, toch is zij beter dan alle vorsten, koninkrijken en heerlijkheden van de aarde. Hij bedoelt dat ware christenen oneindig ver boven goddeloze mensen staan. Die goddelozen mogen een mooie schijn van deugd vertonen, veel verstand en vernuft hebben en zichzelf wijs en groot vinden, maar Jezus noemt alle onbekeerden “doornen”, terwijl Hij Zijn eigen gelovigen met “lelies” vergelijkt.

Doornen zijn waardeloos. Ze groeien welig, breiden zich uit en beslaan de aarde, maar ze brengen geen vrucht voort en groeien alleen om te worden afgehakt voor de oven. Helaas, zo is de mens van nature, ook op zijn best. De lelie daarentegen is iets moois en een blijvende vreugde. Zolang ze leeft, verspreidt ze een zoete geur, en als ze geplukt wordt, siert haar schoonheid de kamer waar ze heen gebracht wordt. Zo is de heilige tot zegen voor zijn tijdgenoten zolang hij hier is, en als hij wordt weggenomen, wordt hij zelfs in de hemel met vreugde aangezien als een van de bloemen van God. Het zal niet lang duren of hij wordt van tussen de doornen overgeplant naar de besloten hof aan de overkant van de rivier, waar de Koning graag woont, want zo'n bloem is veel te mooi om voor altijd tussen verwarde braamstruiken te blijven.

Er zijn onder de wereldse mensen sommigen die in veel opzichten heel mooi zijn om te zien: ze zijn menslievend, vriendelijk en oprecht en hebben veel deugden. Maar omdat die deugden niets met God te maken hebben en niet op Christus gericht zijn, beschouwt Hij hen die ze bezitten slechts als doornen. Welke deugd kan er zijn in iemand wiens levensbeginsel het is zijn Schepper te veronachtzamen en zijn Zaligmaker niet te geloven? Hij is een openlijke opstandeling en zou toch geprezen willen worden door de Heere Die hij verwerpt? Hoe kan dat?

Daden die voortkomen uit andere beweegredenen dan gehoorzaamheid aan God of liefde tot Christus, zijn armzalig. Er kan innerlijk een groot verschil bestaan tussen daden die uiterlijk gelijk zijn. De appel van de natuur heeft nooit de smaak van de granaatappel van de genade. Hij lijkt de vrucht van de genade soms zelfs te overtreffen, maar zo is het niet. Twee kindjes kunnen op elkaar lijken als ze naast elkaar liggen te slapen, maar het kind van de natuur, hoe mooi ook gekleed, is niet het levende kind, en de Heere zal het dode niet erkennen als behorend tot Zijn gezin. U die om Christus' wil naar heiligheid streeft, u die in de kracht van de Heilige Geest de deugd najaagt, u hebt de schoonheid van de lelie, terwijl al het andere voor Christus nog steeds niet meer is dan een doornbos.

Ja, en ik moet tot mijn spijt zeggen dat een echt christen zelfs boven een belijdend christen uitsteekt zoals een lelie boven doornen. Ik ken gemeenten waarin velen belijdenis doen, maar helaas, het is jammer dat ze het doen, want hun leven siert hun leer niet. Hun gezindheid strookt niet met de inwoning van de Heilige Geest. Ze leven als wereldlingen: om geld te verzamelen, om zaken te doen, om lekker te eten en te drinken, of om zich mooi te kleden en naar feestjes te gaan. Ze leven net zo voor deze wereld alsof ze nooit vernieuwd waren, en het valt te vrezen dat ze dat ook nooit zijn geweest.

Het zal hen die de Heere werkelijk liefhebben vaak verdriet doen te zien hoe louter naambelijders voorwenden te doen wat heiligen met moeite proberen te volbrengen. Heiligen worden door lege belijders nagedaan, ik zou bijna zeggen nageaapt en bespot, en dat is een voortdurende bron van verdriet. Hun koude woorden ergeren vaak het ijverige hart en doorboren het als doornen. Als u vol ijver bent, wekt hun gebrek aan toewijding bijna verontwaardiging op bij hen die bereid zijn hun laatste cent, ja, hun laatste adem te geven voor de eer van hun Meester. Verbaas u er echter helemaal niet over, want het moet zo zijn. Wie vol is van de genade van God, zal altijd zijn als een lelie onder de doornen, zelfs in de belijdende kerk.

Verwonder u niet, jonge broeder, als oudere belijders uw vuur temperen en uw warme liefde als dweperij beschouwen. God geve u genade om uw eerste liefde te bewaren en er zelfs in toe te nemen, al verwonden en hinderen de doornachtigen u. Moge u boven uw medebelijders uitsteken, want ik vrees dat uw leven anders armzalig zal zijn. Dit is dus de verhouding van de kerk en van de christenen tot de wereld: ze overtreffen de onwedergeborenen in zedelijke en geestelijke schoonheid zoals de lelie de doornen overtreft waartussen ze staat. In de tweede plaats merken we bij de vergelijking van de heilige met de lelie op dat hij, net als de lelie, een uitnemende voortreffelijkheid heeft. Ik wijs nu niet op haar schoonheid, maar op haar innerlijke waarde. De doorn is een vrucht van de vloek; hij schiet op vanwege de zonde: "Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen."

Zo is het niet met de lelie: zij is een mooi beeld van de zegen die rijk maakt zonder dat er knagende zorg bij komt. De doorn is het teken van de toorn, en de lelie is het zinnebeeld van Gods voorzienigheid.

Een ware gelovige is een zegen, een boom waarvan de bladeren genezen en de vruchten voeden.

Een oprecht christen is een levend evangelie, de belichaming van “in de mensen een welbehagen”. Luidde de zegen van het oude verbond niet: “In u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden”? Ik kan niet nalaten een overdenking op rijm aan te halen van iemand die het Hooglied liefhad en de geest ervan in zich opnam. Hij zegt van de kerk dat zij is:

Iets stralends, waar al het andere somber is,
bloeiend waar al het andere dor en kaal is;
een bloem in de woestijn, die verkondigt
dat de mens geen verstoteling is zonder vrienden, zonder hoop gedoemd
om door oorden van goddeloosheid en verdriet te gaan,
maar dat hij, pelgrim als hij is, Eén heeft Die erop bedacht is
zijn weg niet alleen te beschermen, maar ook op te vrolijken!
O woestijnbloem, die altijd getuigt
en nog steeds het verhaal van Gods liefde voorhoudt,
hoe verbazend is het dat de drukke menigte
niet stilstaat om naar u te kijken!
Dat weinigen nadenken
over het vreemde feit dat u er nog steeds bent: een lelie onder de doornen;
een leven in de dood,
onderscheiden van de wereld en toch ermee in aanraking;
brandend en toch niet verteerd; belast en toch vrij
met heerlijke vrijheid!

Ja, de kerk is een zegen, een blijvende zegen die haar vreugde verspreidt te midden van de vloek, en elke gelovige afzonderlijk is naar zijn mate ook een zegen, “gelijk een lelie onder de doornen”. Een ware christen weet niet hoe hij zijn medemensen kwaad moet doen. Hij is als de lelie, die niemand steekt, en toch leeft hij onder mensen die vol scherpte zijn. Hij wil behagen en niet prikkelen, en toch leeft hij onder mensen wier bestaan een voortdurende bedreiging is.

De doorn scheurt en verwondt; hij is van wortel tot top gewapend en tart iedereen die nadert. Maar daar staat de lelie: zij glimlacht en tart niet, zij bekoort en schaadt niet. Zo is de ware christen:

heilig, onschuldig, vol liefde, zachtmoedigheid en tederheid. Daarin ligt zijn voortreffelijkheid. De doorn steekt, maar de lelie verzacht. Alleen al het zien ervan geeft vreugde. Wie zou niet stilstaan en even omlopen om een lelie onder de doornen te zien, en daarin een belofte van zijn God te lezen die hem in zijn nood troost?

Zo is een ware christen! Hij is een troost in zijn gezin, een steun in zijn buurt, een sieraad voor zijn belijdenis en een zegen voor zijn tijd. Hij is één en al tederheid en zachtheid, en toch leeft hij misschien onder afgunstigen, boosaardigen en goddelozen. Hij is een lelie onder de doornen. De doorn zegt: “Blijf uit mijn buurt! Niemand raakt mij ongestraft aan.” Maar de lelie roept: “Ik kom naar u toe; ik geef mijn ziel weg om u te behagen.”

De zoete geur van het lelietje-van-dalen is bekend. Misschien heeft geen plant zo'n sterke geur van intense en uitgelezen zoetheid als het lelietje-van-dalen dat in Palestina voorkomt. Zo is het ook met de gelovige die door de Geest is geheiligd. Er is iets verborgens aan hem, een geheiligde geur die van zijn leven uitgaat, zodat zijn genade wordt ontdekt. Want de genade kan, net als haar Heere, “niet verborgen zijn”. Zelfs als de wedergeboren mens niet als belijder bekendstaat, maakt hij zich toch bekend door zijn heilige leven: “uw spraak maakt u openbaar”.

Toen ik in het Zuiden uitrustte, wandelde ik langs een stromende beek en plukte handenvol venushaarvarens van de groene oever. Terwijl ik verder liep, merkte ik overal om mij heen een heerlijke geur op. Ik keek naar beneden en zag blauwe oogjes vanuit het gras bij mijn voeten naar mij opkijken. De viooltjes hadden zich verborgen, maar ze hadden zichzelf verraden door hun heerlijke geur.

Zo maakt een christen zijn verborgen leven bekend. Zijn toon, zijn gezindheid en zijn manieren spreken van zijn koninklijke afkomst, als de Geest van God tenminste in hem woont. Zo zijn de kinderen van God: ze zoeken geen aandacht, maar zijn als die bescheiden bloem waarvan de dichter zegt:

Zij zoekt nooit
het openbare pad, noch de blik van de middagzon.
Zij streeft naar geen staat of waardigheid,
maar trekt stil en alleen haar kleed aan
en verspreidt een blijvende geur; zonder die geur

hadden we nooit geweten dat er iets zo zoets
in de sombere schaduw verborgen was.

Lieve christenen, ik wil graag dat u precies zo bent: dat u een overvloedige rijkdom aan zegen om u heen hebt en een onvergelijkkelijk zoete invloed, waaraan alle mensen u herkennen. Is het zo met u, of bent u ruw, streng en afstotend als een doornbos? Bent u even egoïstisch en twistziek als de onwedergeborenen? Of geeft u uzelf weg in de zoete geur van zelfverloochenende vriendelijkheid in uw gezin en onder uw burenen? Als u dat doet, dan zegt Jezus van u: “Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren.”

Het laatste punt over onze verhouding tot de wereld is dat de kerk en veel christenen afzonderlijk geroepen worden om bijzondere beproevingen te verdragen, waardoor ze zich voelen “gelijk een lelie onder de doornen”. Die lieflijke bloem lijkt in zulk gezelschap niet op haar plaats, nietwaar? Christus zei: “Ziet, Ik zend u als schapen in het midden der schapen.” Nee, nee, dat is mijn vergissing: “als schapen in het midden der wolven.” Het is een heerlijk voorrecht als schapen onder schapen te zijn, met hen neer te liggen in de schaduw van de grote rots en met hen te weiden in groene weiden onder het oog van de Herder.

Dat is ons voorrecht, en we moeten het hoog waarderen, ons bij de gemeente voegen en trouw de samenkomsten bezoeken. Maar ook dan zullen sommigen van ons naar huis moeten, naar een goddeloos gezin, of de wereld in moeten om hun brood te verdienen, en dan zijn we als schapen in het midden der wolven. Groei in de gemeente, en u zult lelies in de hof zijn. Maar u kunt niet altijd in de tabernakel wonen; u zult dus terug moeten naar de goddeloze wereld, en daar zult u lelies onder de doornen zijn. Een lelie op zo'n plek doet u opschrikken. Vaak komt u op een heel onverwachte manier een van Gods uitverkorenen tegen en staat u even verbaasd alsof er een engel uw pad kruiste. Dat is het wonder van de lelie onder de doornen. U loopt over een woeste heide en komt bij een verward doornbos waar u zich een weg doorheen moet banen. Terwijl u door die dichte massa heen dringt, scheurt u uw kleren.

Plotseling staat u stil als iemand die een visioen van engelen heeft gezien, want daar, tussen de ruwste braamstruiken, heft een lelie haar lieflijke gestalte omhoog en lacht u toe. U voelt zich als Mozes achter in de woestijn, toen hij het braambos zag dat in het vuur brandde en toch niet werd

verteerd.

Zo bent u misschien in een achterbuurt waar veel gelasterd werd, een lieflijk kind van God tegengekomen dat iedereen als zodanig herkende, en u stond verbaasd. Zo bent u misschien in een rijk gezin vol wereldsgezindheid en ijdelheid een nederige man of een geduldige vrouw tegengekomen die voor Christus leefde, en u vroeg zich af hoe die genade in dit huis gekomen was. Zo hebt u misschien ook in het buitenland, waar iedereen voor kruisbeelden en beelden boog, toevallig een belijder ontmoet die tussen de afgodendienaars stand hield en voor zijn God uitkwam, niet zozeer met woorden als wel door zijn heilige wandel. De verrassing was groot. Verwacht nog veel van zulke verrassingen! De Heere heeft een volk waar u het niet zoekt. Denk niet dat al Zijn lelies in Zijn hof staan: er zijn lelies onder de doornen, en Hij weet waar ze zijn.

Veel heiligen wonen in gezinnen waar ze nooit gewaardeerd zullen worden, net zo min als de lelie door de doornen gewaardeerd wordt. Dat is pijnlijk, want het medeleven van onze medemensen is een grote troost. Lelietjes-van-dalen groeien graag in groepjes, en heiligen houden van heilig gezelschap. Toch mag dat in sommige gevallen niet zo zijn: zij moeten alleen leven. We hoeven echter niet te denken dat die eenzaamheid zonder verlichting blijft, want God gaat buiten de paden van de mensen en bezoekt hen aan wie Zijn eigen dienaren voorbijgaan. De dichter zegt:

Menige bloem bloeit ongezien
en verspilt haar zoetheid aan de woestijnlucht.

Maar de dichter vergat dat God in de woestijn en de eenzame plaats is, en dat de zoetheid van eenzame bloemen van Hem is. Hij Die de lelie onder de doornen plantte, ziet haar schoonheid. Zij is Gods bloem; verspilt zij dan haar zoetheid omdat geen mens haar ruikt? Het zou godslasterlijk zijn verspild te noemen wat voor de grote Koning bewaard wordt. De Heere verstaat de reukoffers van de natuur beter dan wij, en als Hij uitgaat, verheugt Hij Zich in Zijn werken.

Genade die in eenzaamheid worstelt, is in Gods ogen zeer kostbaar. Als geen mens u ziet, eenzame gelovige, dan mag u toch zingen: "Gij, God des aanzien!" De bloem die alleen voor God bloeit, ontvangt een bijzondere eer, en zo is het ook met de heilige wiens stille leven helemaal voor Jezus is. Wordt u niet gewaardeerd door de mensen om u heen, wees daar dan niet bedroefd om, want u bent eervol in de ogen van God. De lelie krijgt bovendien geen enkele hulp van haar omgeving: "de

lelie onder de doornen” ontleent niets aan wat er om haar heen groeit. Een ware christen krijgt evenmin hulp van goddeloze mensen; erger nog, hij wordt door hen gehinderd. Toch leeft en groeit hij door Gods genade.

U weet hoe het goede zaad niet kon opgroeien vanwege de doornen die opschoten en het verstikten. Maar hier is goed zaad, een uitgelezen bloembol, die bloeit waar u het nooit verwacht zou hebben. God kan Zijn volk laten leven en bloeien, zelfs onder de doornen, waar de goddelozen hen door hun slechte invloed zouden willen verstikken en vernietigen. Gelukkig is het als de begenadigde boven het doornbos uitgroeit dat zijn groei wil remmen, en zijn invloed laat kennen en voelen boven de grofheid van de zonde om hem heen.

We zouden deze tekst geen recht doen als we er geen herinnering in zagen aan de vervolging waaraan veel van de beste kinderen van God blootstaan. Zij leven hun hele leven als de lelie onder de doornen. Sommigen van u, lieve vrienden, verkeren in die toestand. U kunt nauwelijks een woord zeggen of het wordt opgepikt en er wordt kwaad mee gestookt. U kunt niets doen of het wordt verdraaid, en men schrijft u beweegredenen toe waarvan u niets weet. Tegenwoordig kunnen vervolgers mensen niet meer naar de brandstapel slepen, maar de oude beproeving van wrede spot gaat nog steeds door; in sommige gevallen woedt ze zelfs heviger dan ooit.

Gods volk is in alle tijden een vervolgd volk geweest, en het gaat u niet anders dan hun. Draag de last die alle uitverkorenen gemeen hebben, met goede moed. Verwonder u er niet te zeer over: deze bittere beproeving is al velen vóór u overkomen. U mag zich er wel over verblijden dat u nu gemeenschap hebt met apostelen, profeten en eerbare mannen van alle tijden. De lelie onder de doornen moet zich erover verblijden dat zij een lelie is en geen doorn. Wordt ze verwond, dan moet ze dat als vanzelfsprekend beschouwen en gewoon doorbloeien.

Maar waarom zet de Heere Zijn lelies onder de doornen? Omdat Hij door hen veranderingen tot stand brengt, opmerkelijke veranderingen. Hij kan een lelie onder de doornen laten groeien tot de doornen zelf lelies worden. Denk eraan hoe er geschreven staat: “De woestijn en de dorre plaatsen zullen hierover vrolijk zijn, en de wildernis zal zich verheugen, en zal bloeien als een roos.” Hij kan een christen in een goddeloos gezin plaatsen tot eerst de een en dan de ander de goddelijke kracht ervaart en zegt: “Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is.”

In de natuur kan dat niet, maar in de genade gebeurt het steeds weer dat de zoete geur van de

gelovige lelie, verspreid over het doornbos van de goddelozen, het verandert in een lelietuin. Zulk heilig werk onder goddeloze mensen is de waarste en beste “bloemenzending”. Wie bloemen geeft om de armen in hun sombere woningen op te vrolijken, doet er goed aan, maar wie zelf een bloem is op de plaats waar hij woont, doet het nog beter. Wees lelies, mijn lieve broeders en zusters; preek door uw daden! Preek door uw vriendelijkheid en uw liefde! Doe dat, en ik ben er heel zeker van dat uw invloed een kracht ten goede zal zijn.

Als de Heilige Geest u allen helpt om tussen uw kennissen te staan als lelies onder de doornen, dan zal de dag komen dat de doornen uitsterven en aan alle kanten lelies opkomen. Dan zal de zonde verbannen worden en de genade overvloedig zijn. Een heer uit Australië vertelde mij gisteren dat in zijn kolonie de aronskelk even overvloedig groeit als bij ons het onkruid. Wanneer zal dat in geestelijke zin aan onze kant van de aardbol gebeuren? Ach, wanneer?

Gezegende Heere, wanneer zult U de vloek wegnemen? Wanneer zult U betere dagen brengen? Het zijn slechte tijden, nu de doornen dichter en scherper groeien dan ooit. Bescherm Uw lelies, vermeerder hun aantal, bewaar hun sneeuw witte reinheid en verlustig U in hen, om Jezus' wil.

Amen.

Preek nr. 1525 · Gehouden te Newington, Londen, zondagmorgen 29 februari 1880, Metropolitan Tabernacle Pulpit deel 26. Oorspronkelijke titel: “The Lily Among Thorns”. Bron: Spurgeon's Sermons, spurgeon.org.

